

LAPAN RUNAKUNA IMANAWPA RISPITASH KAYÄNANPAQ KASHQANKUNA KAYNAW NIRMI QALAYKUN

[Preamble]

Lapan runakunapis libri kananpaq, jusayuqkunata kastigakānanpaq y iusaynaqkunata mana kastigaypa y piwanpis mana pelyaypa kushish kay pasachaw kawayqa kanqa ali; runakuna imanawpis kashqanta mana qechuymi y lapan runakuna yarpashqankunatapis mana michashqa kananpaq;

Runakuna rispitash kayānanpaq kashqanta mana reqiypami y reqiykarpis iarukuyashqanta kanan yarparkushqaqa seqaypa ajanaypaq kaptinmi kanan lapan runakunapis alichaw kananta munayashpāmi kaykunata wilakuyā. Lapan runakunapis ali kawakuymān chaykur; mansakuypita y pishēpakuyita librash karqa, munashqannawmj lapantapis parlakuyanqa y munashqanmanmj krigikuyanqa;

Lapan kaykunatamj rurakānan, runakuna shumaq rispitash kayānanpaq. Saynawpaqa runakuna manami yarpāyanqasu imaykanawpapis awturdākunapa kontrān sharkuyta y tukuynawpa nakasikuqkunata elaqāsiyta;

Saynawmi ali kanman lapan nasyunkuna shumaq wilanakur tukuynawpa jukninwan jukninwan yanapānakur aruyaptin; Askaq nasyunkunapita runakuna shuntakaykārir, rasunpaypa alimi niyashpan yārakuyan, runakuna rispitash kayānanpaq niyashqan qelqaraykaqman. Kay qelqaraykaqchawqa kaykan runakuna rasunpa rispitash kananpaq, lapan runakunapis mana jarukushqa kayānanpaq, warmipis olqupis rispitash kayānanpaq. Saynawpami rasunpa kaykuna rurakānanpaq wilanakuyashkā lapan markakuna y nasyunkuna ali kayman chāyānanpaq, lapan runakunapis ali kawayānanpaq, saynaw kashqanta musyar runakuna librina kar shumaqna kawakuyanqa;

Kaychaq lapan runa qotukaqkuna awniyashqa lapan kaykunata rurānanpaq, askaq nasyunkunawan wilanakur yanapānakuyipa lapan runakuna rispitashqa kayānanpaq. Runakuna lapan rispitash karqa rasunpaypami y librimi kakuyanqa ali kaqkunataqa rurayanqa munayashqannaw, y;

Lapansikunapis juk yarpayla, kay runakuna rispitash kayānanpaq, pipis mana jarukushqa y libri kakuyānanpaq yarpashqaqa seqay alimi kanqa; saynaw rurashun nishqansikuna lapan rurakānanpaq.

ALI YARPAY KAPTIN KAYKUNATAMI WILAKUYAN KAY PASACHAW LAPAN RUNAKUNA RISPITASH KAYÄNANPAQ NIYASHQAN

Lapan markakunapis, nasyunkunapis juk yarpayla yawayānanpaqmi lakipakuyānan imaykanawpapis. Saynawpaqa lapan runakunapis y mandaq awturdākunapis, kay wilakuyashqāman yarpakushla kayashpanqa, shumaq juknaw alitana rurayanman yachasiyashpan y yachakuyashpan. Saynawpami mansapakuyipa rurayānan, runakunata mana jarukuyipa rispitana kashqanta y libri kashqankunata, Saynawpaqa yarpānansj lapan nasyunninsik y juklā nasyunkuna ali kawayman chananpaqmi. Kaykunataqa musyayānan y lapan runapis nishqannaw rasunpaypa rurayānan, lapan qotukaq runakunapa markankuna, nasyunninkun y wakinkaq kay nasyunpa ruñinkunachaw kaykaq markakunapis.

NISFIQAN JUK (1)

Lapan runakunapis yurikuyan librimi y wakinkaqkunānaw rispitashqa, mana jarukushqa kayānanpaq. Saynawmi runakunaqa yuriyan shumaq yarpayyuq, alitapis mana alitapis reqiykar y seqay kuyapākuyyuq. Saymi runakuna ali kawakuyānan jukninwan jukninwanpis.

NISHQAN ISHKAY (2)

Lapan runakuna rispitashqa y mana jarukushqami kayānan y ali kananpaq wilakuyashqāchaw nishqannaw librimi kayānanpis. Manami chikish kanansu juk kasta kashqanpita yana o yuraq kashqanpita, warmi ni olqu kashqanpita, imanawkaq parlayta parlaq kashqanpita, imamanpis krigishqanpita,

Saypis manami bājuman churashqa kanqasu mayqan alikaq o mana alikaq niyānansu, runakuna markakunata mandānanpaq askaq shuntakaykuptin, runakuna mana jarukush kananpaq alita ruraqkunata o lapan nasyun runakunapaq o mayninpapis markankunapa siñalninkuna rurinchaw juk runa mandaq kaptin. Saynaw kanman juk nasyun marka, pipis mana mandash kaptinpis y markakunapa siñalninkuna surinchaw shumaq imanawpapis rurayta mana kamāpakuq kayaptin o kikinkuna mana mandar juk mandash karpis o juk marka seqaypa mandar imaykapitapis michashqa imanawpis nishqanchaw kanansu manami.

NISHQAN KIMSA (3)

Lapan runakunapis shumaq rispitashqami kawakuyānan, librimi imaykapitapis kakuyānan y imapis pāsananta awturdākuna rispitasinan ali kakuyānanpaq.

NISHQAN CHUSKU (4)

Manami pipis ashmayman churashqa kanansu ni pipa tukuy rurayninkunapaq kanmansu. Ashmaykaq y ashmayta saray; runakuna imanaw rurānanpaq kaqkunachawqa pasaypami michar kundinan lapankunatapis y tukuynawpa ashmay saraqkunatapis.

NISHQAN PISQA (5)

Manami pipis fiyupa nakasishqa ni lakipaypaq o munashqannaw nakasishqa, runa kashqankunata mana kuyapaypa tukuyta nishqa kanansu.

NISIIQAN SOQTA (6)

Lapan runakunami maysaychawpis seqaypa rispitashqa kanan y runa kaynintapis saynaw rispitāsikunan, pipis mana jarukunanpaq.

NISHQAN QANCHIS (7)

Runakuna imatapis rurananpaq kashqankunachawqa lapansipis iwalmi kansi. Saynawmi pitapis ali kashqanta ni mana ali kashqanta mana akraypa, runakuna rurananpaq kashqanwan sapakuyānan tukuypita. Lapan runakunami iwal rispitasikuyānan, wakin runakuna jamurpar jarukur ushayānanpita y manakaqkunata parlarkur, kay runa rispish kananpaq wilakuyashqākunapita kontran parlar puriqkunapita y luta jarukur ushash kananpita.

NISHQAN PUWAQ (8)

Lapan runakunapis kejakuyānanmj, jatusaq kay nasyunchaw kaq awturdākunaman, runa rispish kananpaq kashqankunata pipis jarukur ushaptin, awturdākunapis sapānanmi, imanaw runakuna rurananpaq kashqanchaw parlashqannaw saypaqmi qelqaraykan, saywan pipis sapakuyānanpaq.

NISHQAN ESQUN (9)

Manami mayqan runatapis luta la sarir kalapósuman apar wechqarāsinansu, ni markanpita juklāman jitar ushashqaqa kanansu.

NISHQAN CHUNKA (10)

Lapan runakunami rasunpaypa Iapanpis iwal kayayninpa, aska runakunapa puntanchaw wiyashqa kanan jusan o mana jusan kaptinpi y juk awturdāta wilapānan. Kay awturdāqa manami mayqanpaqpi faburnin sharkunansu lutalaqa, jukninpaq jukninpaqpi. Saynawpami musyanqa mayqankaq ali rispish kananpaqpi y imanaw rurananpaqpi. Saynawpami musyanqa mayqan jusayuq kashqanta y mayqan jusaynaq kashqantapis. Niykunami isanqa imanawpi ruranqa wechqananpaq o mana wechqananpaqpi.

NISHQAN CHUNKA JUK (11)

Ima jusanpitapis mayqan runa kejassha karpis, manaraq rasunpaypa jusan kashqanta musyakashqanyaqa imaykanawpapi rispitasikunanmi jusaynaqlaraq kashqanta. Saynaw rispitasikunan lapan runapa nawpanchaw rasunpa mana jusan kashqanta y runa kashqanta mana jarukuyānanpaq.

Manami pipis kondinashqa kanansu imatapis mana rurash kaykaptinqa o imatapis ruraykashqanta jinan ōra mana taripash kaptinqa; imanawmi nin runakuna rispish kananpaq wilakuyashqankuna, kay nasyunpaq y juklā nasyunkunapaq saychaw nishqannaw. Jusankunapita kastigashqa kananpaq kaqkunapita mastaqa manami nakasir kastigakānansu jusan kaptinpi.

NISHQAN CHUNKA ISHKAY (12)

Manami mayqan runatapis pipis lutaqa imatapis rimapānansu shuyni kawakuqtaqa, kastankunatapis, wayinkunata o paypa kaqtaqa imantapis; imanaw ali o mana ali kakuptinpi, runa kayninta chikipānansu. Lapan runakunami sapakunan, runakuna imanawpi rurananpaq kaykashqanchaw qelqaraykaqwan, tukuynawpa imaykatapis manakaqpita rimapānanpita.

NISHQAN CHUNKA KIMSA (13)

Lapan runakunapis librimi purikuyānan maysaypapi. Saynawmi may nasyunchawpi rurakunan wayinkunata saychaw tākunapaq.

Lapan runakunapis yarquyānanmi may nasyunpitapis, kikinpa nasyunninpita juk nasyunman y niykurpi saynawmi kutikunan nasyunninman.

NISHQAN CHUNKA CHUSKU (14)

Mayqan runatapis wakinkaqkuna imapitapis qatikachaptinqa kikin ashinan maychawpi ali tākunapaq. Saynawpami kushish tākunqa mayqan nasyunchaw karpis.

Kay wilakuyashqākunaga manami pasaypapi joqarishqasu kanqa mana alita ruraqkuna, alichaw yarqunanpaqqa ni noqakuna askaq wi!anakurkur "ali kananpaq" nir wilakuyashqāpa kontran yarpaqkunatapis manami yanapanqasu.

NISHQAN CHUNKA PISQA (15)

Lapan runakunapis kayanan juk nasyunchaw yurishqalami.

Manami mayqan runatapis lutaqa michānansu pipis nasyunninpita ni juk!ā nasyuriman aywaykur tākunatapis manami michashqa kanansu.

NISHQAN CHUNKA SOQTA (16)

Olqupis warmipis tyempunman charnaqa, pipis mana michashqami kasarakuyānan. Manami michashqa kayānansu juk kolur qarankuna kayninpa, juklā nasyun kayninpa, imanawpi krigiq kashqanpita. Lapanpis kasarar shuynina tākuyānan wayita ruraykur, shumaq tāyānan lapanpis rispitanakur kasaraykārirqqa. Saynaw kayānan imayyaqpi kasarashqa qarqa y rakikarpis saynawmi iwalpura imatapis rakipānakunan.

Warmi olqupis rasunpaypa munanakur imayyaqpi kasarar tāyānanpaq awninakush kaqkunami kasarayānanqa.

Juk ayllumi kikinkaq umanqa y seqay alikaqqa lapan marka kananpaqpi. Saymi lapan markakunapi rispitasinan ayllukuna mana jarukush kananpaq y nasyun mandaqkunapis rispitasiyānan.

NISHQAN CHUNKA QANCHIS (17)

Lapan runakunapami wayinkuna y chakrankuna kanan, juk runalapapis kanmanmi y askaq qorikash runakunapis sarāyānanmi.

Wayinkunapita y chakrankunapita manami pipis qarqushqa kayānansu.

NISHQAN CHUNKA PUWAQ (18)

Lapan runakunapis librimi yarpachakuyānan, kuyapākuyninpi ali o mana alipis kakunan y munashqanman imamanpiis krigikunman. Saynawmi munarqa trukasinan jukman krigishqanpita jukkaqmanpiis.

Imamanpiis krigirqa wakinkaq runakunatapis wilapānan y parlanan krigishqanpaq. Parlayānanmi juk juklapis o askaqpiis, askaq runakuna wiyanchawpiis o shuyni wayinkunalachawpiis, yachasiyashpan, wakinpiis ruranaq, alikaqta ruray lapantapis shumaq ruraypa.

NISHQAN CHUNKA ESQUN (19)

Lapan runakunapis yarpāyashqannawmi parlayānan y rimakuyānan imanaw ali y mana ali kashqantapis. Saynawmi imanirpiis parlaptin pipis rimanansu ni qayapar ajanāsinansu imapaqpiis rimakushqanpita.

Wiyashqankunatapis rasunpa kashqanta shumaq mayapakunan, tukuy wilakuykunatapis chaskinanmi y chaskinan wakinkaqkuna imanaw yarpāyashqankunatawan. Saynaw wiyashqanta, chaskishqanta y yarpashqankunata lapan runakunata musyasinan munayashqannaw imaykatapis mana michashqa lapannawpa imawanpiis runata wiyasina y mayasina kaqkunawanqa.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA (20)

Lapan runakunapis librimi yorikākuyānan y askaqpiis shuntakākuyānanmi imatapis alikaqkunata rurayānanpaq pipis mana michashqa.

Mana munaykaqtaqa manami pitapis shuntakāyashqanchaw kananpaq apayānansu.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA JUK (21)

Lapan runakunapis nasyunninchaw mandaq kayman char yanapānakuyānanmi, kikinkuna karpis o alinninta y yachaqninta shumaq akraykāirpiis mandaq kananpaq churakuyānan librimi.

Lapan runakunapis iwalmi ima kaymanpiis chāyanan, nasyunninkunachaw ima kaymanpiis chāyānan, nasyunninkunachaw ima awturdāpis kayānan y ima aruymapiis yaykuyānan wakinkaqkunawan.

Markachaw pipis awturdā mandaq kananpaq, lapan runakunami awniyānan ali kashqanta. Lapan runakuna pipis awturdā kananpaq awniyashqantaqa musyakanqa bōtuwanmi, kikinkuna churakuyanqa pi kananpaqpiis. Saynaw rurayanqa bōtu kashqan ōrala, lapanmi bōtayānan pakaylapa, pipis manami michānansu ni juklaylapa jitananpaq parlapānansu, lapanpiis iwalmi rurayānan. Librimi pipaq karpis jitaqkuyānan bōtunkunachaw.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA ISHKAY (22)

Lapan runakunapis, marka runa kayninpa y juk markachaw taq kayninpa, lapan awturdākuna markachaw rispitasinan pipis mana jarukunanpaq y ali kawakuyānanpaq. Saynawpami shumaq kawananaq taringa lapan nasyunchaw kaq runakuna lakipakuyninpa y wakinkaq nasyunkunawanpiis yanapānakuypa, wakin shuyni qorikaq runakunawan y nasyunchaw mandaq runakuna churakushqan y rurayashqankunawan. Saynawpami lapan runakunata imanpiis mikunanpaq o rantinanpaq pishipakuptin qonqa, lapan markakunapaqpiis y imata yachakuyānanpaqpiis kanqa gastunkuna, kaykunami mana pishiyta kanan lapan runakunapaq, shumaq rispitaq runa kayānanpaq. Y saynawmi runakunapis lakipakuyānan kikinkunapa jamulankunapita ali runa kayānanpaq.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA KIMSA (23)

Lapan runakunapami ima aruylankunapis kanan; kikinkunami ima aruychaw aruyānanpaqpiis akrakuyānan, aruyninkuna alimi kanan, imaykanpaqpiis aypāpakunapaq y arunanpaq tupuylami kanan y runakunaqa manami aruyniinaq kayānansu.

Lapan runakunapis ali kashqanta ni mana ali kashqanta mana rikapaypami aruyashqankunapita chaskiyānan qellayta y lapan aruqkaqkunaqa iwal, saynawla chaskiyānan.

Lapan runakunapis aruqkaqkunaqa iwal shumaq ali pāgashqami kayānan imata munashqankunatapis rantiyānanpaq aypaq. Saynaw qellayta chaskir lapan kastankunata wayinchaw kaqkuna shumaq kushishqa kawakuyanqa, lapan runakunapis alila kawananaq kashqannaw. Saychawpiis pishipakuptinmi isanqa imaykanawpapiis wakinkaq awturdākuna waksakunata yanapaqkuna aypasipānan pishipakushqalanmanna.

Lapan runakunapis ali yarpashqankunawan say shuyni alita yarpaqkuna rurayānanmi qotukaykur. Saynaw shuyni kaqkunaqa ali yarpayninkunawan rispitasikur pipis kikinpaq kaqkunata o lapan runapaq kaqkunata mana jarukuyānanpaq kashqanta rispitasikuyānanpaq.

NISHOAN ISHKAY CHUNKA CHUSKU (24)

Lapan runakunapis j amayānanmi aruyninkunapita, aruynin mana kashqan ōraqa imatapis munashqantami rurakuyānan, aruyānan shumaq ōralawanmi. Manami alāpaqa aruyānansu aruyānanpaq kashqan ōrapita mastaqa y saynawmi aruyninpita watasarkur jamananaq yaruqptinqa saypita pāgunta chaskiyānan.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA PISQA (25)

Lapan runakunami shumaq ali kawaychaw kayānan, saynawmi lapan kastankunapis shumaq kawakuyānan, kwerpunkunapis mana qeshyaypa, lapan imaykakunachawpiis alila. Mas aliran kanan yali

mikuyānnapq mikuykunachaw, mōdanankunachaw, ali wayichaw täyaptin, ima qeshya sariptinpis jampikuqkuna jampiyaptin y lapan imaykakunawanpis runakunata shumaq yanapānanpaq kaqkunawan yanapāyaptin. Elaqpita imachawpis mana aruq runa kaptinqa o aruyniynaq kaptinqa, shuynimi saynawkunata yanapānanpaq kaqchaw kayānan lapanpis, tukuy qeshyayuqkuna, ima ruraytapis mana pwe'diqkuna, kanmanmi (wishtukuna o ushukuna), biyūdayashkuna chakwan o awkin karpis y lapan runakuna imaykanawpa aruytapis o makinta y chakinta o wakinkaqkunata kikinkuna mana munaykāyaptin imapis pāsaptin arunanpaq kaqkunata oqraqkunami kanan shumaq shuyni yanapashqa.

Lapan wamrayuq warmikunapis y akapa wamrakunapis shumaq imaykapitapis kuydashqami kayānan y paykunataqa shuynimi yachaqkuna rikayānan mana kachaypa. Lapan wamrakuna juk mama taytalapita yuriqpis o jukchaw wachapakush o sure"pakush kayninpa yurishkunapis iwal rikashqami y kuydashqami kayānan.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA SOQTA (26)

Lapan runakunami eskwēlachaw yachakuyānan. Lapanpis yachakuyānan debaldilami, punta yachaykunata alinninkaqta y runata imachawpis yanapānanpaq kaqkunalatapis yachakuyānanmi. Alinninkaq yachaytaqa lapan runakunami yachakuyānan jukpis mana yachakuypaqa manami kanansu. Juknawkaq imatapis y imapaqpis yachakuykunami isanqa mas aja yachakuymanna yaykuyānan. Mas sinchikaq aja yachakuykunamanqa yaykuyanqa lapan runakunapis iwalmi y saynawpami ima kayānanpaqpis yarquyanqa yachayashqanpita.

Eskwe"lakunachaw o wakinkaqkunachaw yachakushqankunawanmi lapan runakunapis ali yachaq kayman chāyanqa. Saynawpami runakuna rispitas shumaq kaqkunata rurar mas yanapānan wakinkuna rurayānanpaqpis y runakuna libri kayānanpaq mayqankaqkuna mas alinnin kashqantapis yachasir reqisinan y musyasinan. Runakuna yachaq kayaptinqa manami ajanasu kanqa lapanta shumaq tantiyānanpaqpis, imatapis ali shonqulanwan shuyarānanpaqpis y lapan nasyunkunawanpis ali alila juknin jukninpis kayānanpaq, tukuyinraq y lapan kasta runakuna o imamanpis krigiqkuna musyayānanpaqpis. Lapanpis saynaw ali kayaptinqa aska nasyunpita shuntakaykur runakuna rispitas shumaq kaqkunata wilakuqkunatami mas yanapanqa y alikaqkunata imatapis rurayanqa lapan markakuna jatunyānanpaq y saynawpami lapan kushish kawayānanpaq lakipakuyanqa paykunapis.

Mayqan runakunapis munashqankaqtami akrakuyānan maychaw y imanawkaq eskwe"laman wamran yachakunapq churananpaqpis.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA QANCHIS (27)

Lapan runakunapis mana michasqami markakuna ima fVestata ruraptinpis saychaw rurāsinan, ima tushukunata o wakinkaqkunata rikākur y ima yachaykunatapis shumaq ali kananpaq yanapānanakan, alita rurayta munarqa imatapis rurasun kikinpa jamulanpita imatapis yarqapakurqa.

Lapan runakunami rispitasikunan pipis jarukuyānanpita y imankuna kaptinpis saynawmi kikinpa kaqkunataqa shumaq sarākunan pipis mana qechushqa, kakusun ali yachayninwan tarishqankuna, imatapis qelqashqankunata o imakunatapis yachayninwan rurashqankunapis y kikin ruraqkaq kayninpa.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA PUWAQ (28)

Lapan runakunami markankunachaw shumaq yarpayninwan ali täyānan, nasyunninchaw o wakinkaq nasyunkunachawpis kay runakuna rispishqa y mana jarukushqa kananpaq wilakuyashqā maysaychawpis rasunpaypa rurakānanpaq.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA ESQUN (29)

Lapan runakunami tashqan markakunachaw imatapis rurayanan, say markachaw täyayninpami libri imaykanaw kananpaqpis y ali runa kayman chānanyaqpis yachakuyash tukuy ruraykunata.

Shumaq rispishqa kaykāyashpan y tukuy imakunatapis libri rurakuykāyarpis, imanaw runakuna rurananpaq qelqaraykashqantami isanqa mansakuyānan y say nishqanpitami isanqa pipis pāsasiyānansu. SaVnaw mansapakuyapa kayanqa wakinkaq runakunapis rikārishqa, rispishqa, mana jarukushqa y libri lapanpis iwal kayānan kashqami. Saynawpaqa lapanpis alita rurar y runakunapis rispish shumaq kaqkunata karqa kushishmi kawayanqa, wakinkaq marka runakunapis y lapan markakuna alila shumaq kawakuyanqa.

Lapan runakuna rispish y libri kakuyānanpaq wilakuyashqāta manami ni pipis juknawpaqa ni kontranqa sharkuyānansu ni rurayānansu lapan nasyunkunapita qorikaykur ali yarpaykunawan y ali kananpaq rurayashqākunataqa.

NISHQAN KIMSA CHUNKA (30)

Kay wilakuyashqākunachaw manami juknawpaqa tantiyānansu; manami mayqan nasyunpa mandaqninta, shuntakash askaq runakunata ni juk runalata imanawpapis rurayānanpaq o wakinta elaqāsir qalaykuyānansu ni mayqan kaqlatapis, runakuna rispish y libri kakuyānanpaq kay qelqaraykaqchaw wilakuyashqāta.